

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

بیماری‌های شایع کودکان

رشته‌های کودکیاری - مدیریت خانواده

گروه‌های تحصیلی بهداشت - مدیریت خانواده

زمینه خدمات

شاخه آموزش فنی و حرفه‌ای

شماره درس ۴۱۴۲

۶۱۸

/۹۲

بیماری‌های شایع کودکان/ مؤلفان: عزیز الله باطی، احمد رضا زمانی. - تهران: شرکت چاپ و نشر

ب ۲۲۹ ب

۱۳۹۴

باطی، عزیز الله، ۱۳۲۶ -

کتاب‌های درسی ایران، ۱۳۹۴.

۱۳۹۴

۱۵۲ ص. : مصور. - (آموزش فنی و حرفه‌ای؛ شماره درس ۴۱۴۲)

متون درسی رشته‌های کودکیاری - مدیریت خانواده گروه‌های تحصیلی بهداشت - مدیریت خانواده، زمینه خدمات.

برنامه‌ریزی و نظارت، بررسی و تصویب محتوا : کمیسیون برنامه‌ریزی و تأثیف کتاب‌های درسی
رشته کودکیاری دفتر تأثیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کارداش وزارت آموزش و پرورش.
۱. کودکان - بیماری‌ها. الف. زمانی، احمد رضا، ۱۲۴۲ - نویسنده همکار. ب. عنوان.

۶۱۸/۹۲ ب ۲۲۹ ب ۱۳۸۷

ج. فروست.

۴۵۵ دفتر تأثیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کارداش

همکاران محترم و دانش آموزان عزیز :

پیشنهادات و نظرات خود را درباره محتوای این کتاب به نشانی تهران-

صندوق پستی شماره ۴۸۷۴/۱۵ دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کارداش،

ارسال فرمایند.

info@tvoccd.sch.ir

پیام نگار (ایمیل)

www.tvoccd.sch.ir

وب‌گاه (وب‌سایت)

این کتاب در کارگاه ارزشیابی محتوای کتاب‌های درسی تایستان ۷۵ توسط هنرآموزان و دبیران منتخب سراسر کشور و اعضای کمیسیون تخصصی برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی رشته کودکیاری براساس نایاب ارزشیابی تکوینی بررسی و تجدید نظر شد و مجدداً در سال‌های تحصیلی ۹۲-۹۳ و ۸۴-۸۵ توسط مؤلف محترم دکتر باطبی و اعضای کمیسیون تخصصی رشته کودکیاری به لحاظ تناسب تصویری و اعمال مقررات بهداشتی جدید برابر با توصیه‌های سازمان جهانی بهداشت WHO و به روز رسانی مطالب، تغییراتی در آن انجام گردید.

وزارت آموزش و پرورش سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تألیف : دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کارداش

نام کتاب : بیماری‌های شایع کودکان - ۴۸۱-۲

مؤلفان : عزیزالله باطبی، احمد رضا زمانی

اعضای کمیسیون تخصصی : عزیزالله باطبی، شهرزاد سعادت قربان، سارا فرجاد، شهربانو سرداری و معصومه صادق

آماده‌سازی و نظارت بر چاپ و توزیع : اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی

تهران : خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)

تلفن : ۰۹۲۶۰-۸۸۸۳۱۱۶۱، دورنگار : ۰۹۲۶۰-۸۸۳۰، کد پستی : ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹

وب‌سایت : www.chap.sch.ir

مدیر امور فنی و چاپ : لیدا نیکروش

طراح جلد : تبسم ممتحنی

صفحه‌آرا : غزاله نجمی

حروف‌چین : زهرا ایمانی نصر

مصحح : پری ایلخانی زاده، شهلا دالایی

امور آماده‌سازی خبر : زینت بهشتی شیرازی

امور فنی رایانه‌ای : احمد رضا امینی، فاطمه رئیسیان فیروز آباد

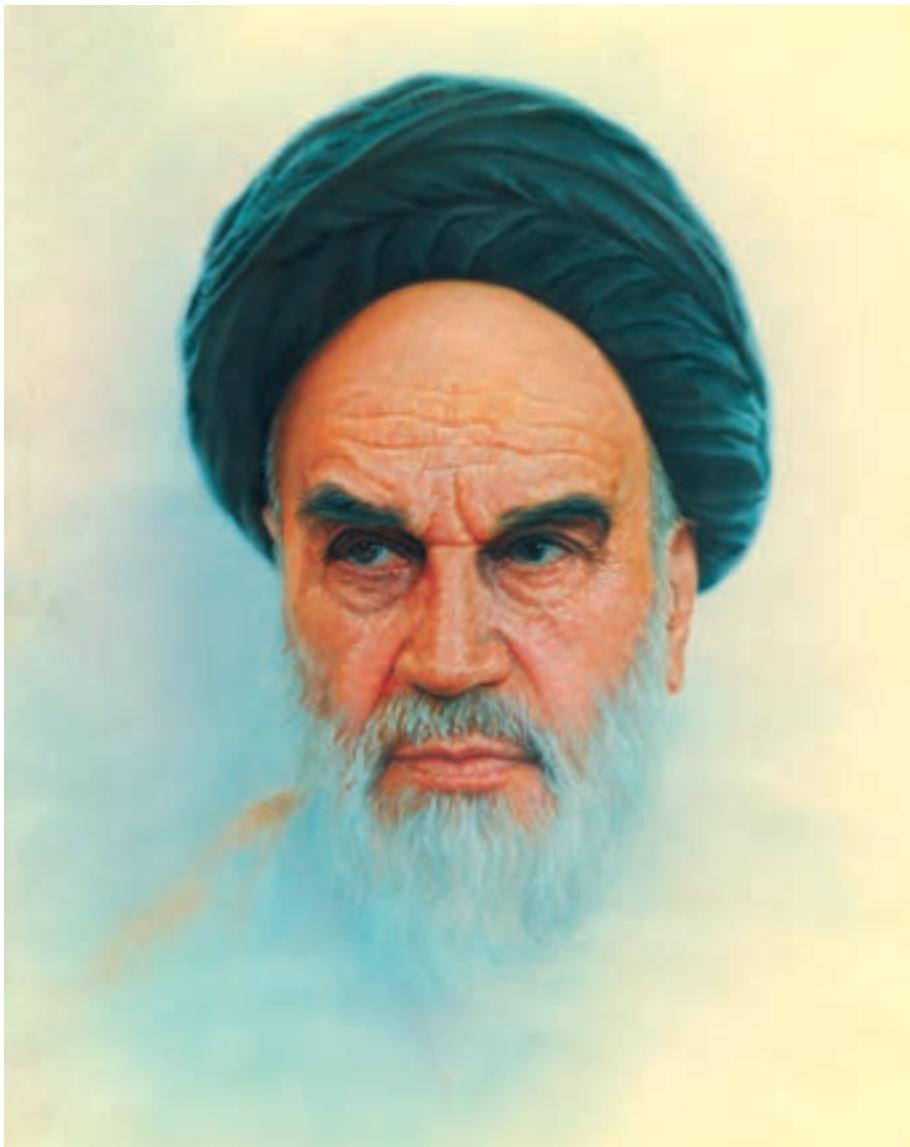
ناشر : شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران : تهران - کیلومتر ۱۷ جاده مخصوص کرج - خیابان ۶۱ (دارویخش)

تلفن : ۰۹۱۵-۴۴۹۸۵۱۶۰، دورنگار : ۰۹۱۵-۳۷۵۱۵-۱۳۹

چاپخانه : شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران «سهامی خاص»

سال انتشار : ۱۳۹۴

حق چاپ محفوظ است.

از شماست که مردان و زنان بزرگ تربیت می شود. شما ها در تحصیل کوشش کنید که برای فضایل اخلاقی،
فضایل اعمالی محظوظ شوید. شما برای آتیه مملکت ما جوانان نیرومند تربیت کنید. دامان شما یکت مدرسه ای است که
در آن جوانان بزرگ تربیت بشود. شما فضایل تحصیل کنید تا کو دکان شما در دامان شما پهضیلت برند.
امام خمینی (ره)

در رشته مدیریت خانواده، برای درس شناخت بیماری‌های کودکان به ارزش ۲ واحد نظری از این کتاب فقط فصول ۱-۲-۳-۵-۶ تدریس خواهد شد.

فهرست مطالب

پیشگفتار

- ۱ فصل اول : کلیات بیماری‌های کودکان
- ۶ فصل دوم : بررسی علایم شایع بیماری‌ها در کودکان (نشانه‌شناسی)
- ۲۱ فصل سوم : بیماری‌های نوزادان
- ۴۳ فصل چهارم : سیستم ایمنی و بیماری‌های نقص ایمنی
- ۵۲ فصل پنجم : بیماری‌های عفونی
- ۹۰ فصل ششم : بیماری‌های دستگاه‌های مختلف بدن
- ۱۲۵ فصل هفتم : بیماری‌های دستگاه گوارش و تعذیه کودکان
- ۱۴۱ فصل هشتم : بیماری‌های شایع بوست کودکان
- ۱۵۱ منابع و مأخذ

پیشگفتار

کودکان، آسیب پذیرترین قشر جمعیت‌های انسانی هستند که در مقابل شداید و ناملایمات زندگی از جمله بیماری‌ها، به تهایی توان مقابله و دفاع را ندارند. بنابراین باید توسط گروه‌های دیگر اجتماعی مانند خانواده، مریبان و سرپرستان و سایر افراد و نهادها مورد حمایت و پشتیبانی قرار گیرند. امروزه چگونگی بروز و عوامل ایجاد‌کننده بسیاری از بیماری‌ها و همچنین راه‌های پیشگیری از آنها شناخته شده است. آموزش بهداشت و شناخت راه‌های حفاظت و جلوگیری از بیماری‌ها باید طیف‌های وسیعی از جامعه را دربرگیرد. همه مردم باید با اصول و چگونگی آموزش، حفاظت، توسعه و ارتقای بهداشت برای فرد و جامعه آشنا گردند. یک گروه مهم از اینان کودک‌کاران، مریبان بهداشت در مدارس و مریبان مهدهای کودک هستند که وظیفه خطیر حفاظت و پرستاری از کودک را به‌عهده دارند. مهم‌ترین اصل از اصول مراقبت از کودک، حفظ و نگاهداری سلامت کودک است. سلامت در مقابل بیماری قرار می‌گیرد و آشنایی با بیماری و دانستن زیر و بم‌های مقابله با آن، سبب حفظ و ارتقای سلامت می‌گردد. از این دیدگاه، در این کتاب سعی شده ضمن اشاره به تعریف بیماری و شرح نشانه‌ها و شناخت عوامل بیماری‌زا بیشتر به راه‌های انتقال و پیشگیری از بیماری پرداخته شود. از آنجا که مباحث مربوط به کمک‌های اولیه در مهدکودک‌ها و مدارس، در دروس مربوط، به تفصیل شرح داده شده است و نیازی به توضیح بیشتری از ظایف درمان که خارج از وظایف کودک‌کاران و مریبان می‌باشد، نبوده، در این کتاب چگونگی درمان بیماری‌ها توضیح داده شده است. تقسیم‌بندی فضول و مباحث کتاب بیماری‌های شایع کودکان، به علت کمبود واحد درسی و ساعات اندک اختصاص یافته، بر مبنای کلاسیک آن صورت نگرفته است. فصل نشانه‌شناسی بیماری‌ها که اطلاعات عمومی مربوط به بیماری‌هاست و فصل بیماری‌های عفونی که بیماری‌های شایع مهدکودک‌ها و مدارس است با توضیحات کامل تری همراه است. اما فضول مربوط به بیماری‌های دستگاه‌های مختلف بدن، بیماری‌های گوارشی و تنفسی و پوست به علت کمبود وقت و امکانات محدود با اختصار کامل بیان شده‌اند. لذا کتاب شکل منظم و تدوین یافته خویش را آن‌طور که قاعده کار است به خود نیافته است که امیدواریم این نقیصه در آینده با افزایش ساعت‌ها و تعداد واحد‌های درس بر طرف شود.

لازم به ذکر است فراغیران این درس باید اطلاعات کافی از ساختمان و کار دستگاه‌های مختلف بدن انسان و مسائل بهداشتی داشته باشند. از آنجا که استفاده از بوستر، عکس و فیلم‌های مناسب و همچنین بازدید از بخش‌های کودکان مرکز درمانی، در فراغیری بهتر مطالب این درس تأثیر قابل توجهی خواهد داشت لذا به مدرسان عزیز توصیه می‌شود تا حد امکان از تسهیلات یاد شده استفاده کنند.

مؤلفان کتاب حاضر معتقدند با تمام کوشش‌های انجام شده، کتاب هنوز دارای نقاچیص فراوان است. از کلیه مدرسان و صاحب نظران این رشته درخواست می‌شود که نظرات و پیشنهادهای خود را کتاب به دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کارداشی ارسال دارند تا در تجدیدنظر و چاپ بعدی مورد استفاده قرار گیرد. در خاتمه از جناب آقای دکتر عبدالله جوادی به خاطر همکاری‌های ارزشمندشان در تهیه مطالب و تصاویر مربوط به فصل هشتم (بیماری‌های شایع بوست کودکان) و از سرکار خانم معصومه صادق که همواره در حین تألیف و روزآمد نمودن مطالب کتاب در تجدید چاپ‌های مختلف تجربیات و اطلاعات ارزشمند خود را در اختیار مؤلفان کتاب قرار داده‌اند، تشکر و سپاسگزاری می‌نماییم.

مؤلفان

هدف کلی

شناخت نشانه‌ها و علل بیماری‌های شایع کودکان و نحوه پیشگیری از آنها